

1 בדצמבר 2016

לכבוד
ח"כ ניסן סלומינסקי
יו"ר ועדת החוקה
הכנסת
ירושלים

שלום רב,

הנדון: הצעת חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים) (תיקון מס' 8) (חקירת חשוד בעבירת ביטחון), התשע"ז-2016 – נייר עמדה לקראת הדיון בוועדת חוקה ביום 5.12.16

לקראת הדיון בוועדת החוקה לאישור הצ"ח הצעת חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים) (תיקון מס' 8) (חקירת חשוד בעבירת ביטחון), התשע"ז-2016, להלן עמדת האגודה לזכויות האזרח ועדאלה:

1. הצ"ח שבנדון מבקשת להפוך את הוראת השעה הקבועה כיום בסעיף 17 לחוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים) התשס"ב-2002 להוראת חוק קבועה. המדובר בהוראה המעגנת את הפטור שניתן כיום למשטרה מהחובה לתעד חזותית או קולית חקירות חשודים בעבירות ביטחוניות. הכלל החוקי הרגיל הוא, שכל חקירה של עבירה שדינה 10 שנות מאסר ומעלה חייבת להיות מתועדת בוידאו. כלל זה חל בכל מקרה רק על המשטרה, אבל הוראת השעה דן פוטר גם את המשטרה מחובת התיעוד כאשר מדובר בעבירות ביטחון. לצד זאת, ברוח המלצות צוות צ'חנובר, מוצע לקבוע בחוק כי פיקוח ובקרה אקראיים על חקירות המשטרה בעבירות בטחון יבוצעו כפי שייקבע בנהלים פנימיים של המשטרה.
2. מהטעמים המפורטים להלן, אשר פירטנו בהרחבה גם **בעבר**¹, אנו מתנגדים להצעה להמשיך ולהאריך את הפטור מחובת התיעוד, ובודאי שלא להופכה לקבועה. תיעוד חזותי של חקירות מהווה אמצעי חיוני להבטחת הליך פלילי הוגן, למניעת עיוותי דין, ולשמירה על זכויות היסודיות של העצור. לכן, אין מקום לדעתנו להוראת חוק פוגענית ובלתי חוקתית זו.

מניעת הודעות שווא

3. החובה ככלל לתעד חזותית חקירות בעבירות חמורות נועדה "לאפשר לבית המשפט להתרשם בדרך הקרובה ביותר להתרשמות בלתי אמצעית, מאופן ניהול החקירה ומנסיבות מסירת ההודאה במהלכה. זאת, על מנת לסייע בידיו בקביעת קבילותן ומשקלן של הודאות שנמסרו בחקירה, וכדי לאפשר הגנה טובה יותר לזכויותיהם של נחקרים" (ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי, פ"ד סא(1) 461, פסקה 23 לפסק הדין). היא נעוצה בהכרה בכך שפיקוח הדוק על נסיבות החקירה חיוני כדי לאפשר לבית המשפט לקבוע אם הודאה עומדת בתנאי סעיף 12 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971 (קרי היא "חופשית ומרצון") ואם נשמרו זכויות החשוד במהלכה. בנוסף,

¹ <http://www.acri.org.il/he/wp-content/uploads/2012/01/tiud-haqirot120112.pdf>
https://www.adalah.org/uploads/Nadeem_investigations_audio_video_ag_june_2015.pdf

- היא מהווה אמצעי חשוב להבטחת ניהול חקירה הוגנת מלכתחילה, חופשיה מעינויים ומיחס בלתי אנושי ומשפיל, ולהרתעת הגוף החוקר משימוש באמצעי חקירה פסולים.
4. אכן, הסכנה כי אדם הנתון לחקירה מלחיצה יודה במעשים שלא ביצע, היא סכנה מוחשית, המגובה גם בניסיון האמפירי. נתונים שנאספו בידי "פרוייקט החפות" של בית הספר למשפטים ב-Yeshiva University בניו יורק מראים למשל, שמתוך 225 מקרים של הרשעות שווא שנבדקו (כשחפות הוכחה לאחר המעשה באמצעות ממצאי ד.נ.א.), בלא פחות מ-23% מהמקרים ההרשעה השגויה התבססה על הודאה.² מחקר שפורסם לפני מספר שנים ב-Stanford University Law Review, המנתח מקרים רבים בהם הורשעו חפים מפשע על סמך הודאות, מראה כי גם הודאות שווא עלולות להיות עשירות בפרטים ולכלול "פרטים מוכמנים".³
5. באחד המקרים הקשים והמזעזעים, המדגימים את הבעייתיות העמוקה שבהסתמכות על הודאות – לרבות כאלה הנחזות להיות אמינות ביותר – הוכחה חפותם של 5 קטינים, אשר הורשעו באינסו ברוטאלי של אישה שרצה בפארק בניו יורק, על סמך הודאות מפורטות מאד שמסרו במשטרה.⁴ באותו מקרה, גם תיעוד חזותי של מרבית החקירות לא מנע את עיוותי הדין, והנערים ריצו עונשי מאסר ממושכים לפני שהאמת יצאה לאור.⁵ אין צריך לומר, כי גם בישראל מוכרת התופעה הקשה מנשוא של הרשעת חפים מפשע על סמך הודאות שווא.⁶ ואכן, תיעוד חזותי של חקירות היה בין המלצותיה העיקריות של ועדת גולדברג לבדיקת הרשעה על סמך הודאה בלבד והעילות למשפט חוזר, המלצות שהביאו לראשונה לקביעת חובת תיעוד החזותי בחקירות משטרה.⁷
6. בנוסף על ממצאים אלה, שורה של מחקרים אקדמיים מראה, כי בני אדם – ובכללם גם חוקרי משטרה, הלוקים פעמים רבות בביטחון מופרז ובהטיות המשבשות את שיקול דעתם – אינם טובים במיוחד בהבחנה בין הודאות שווא להודאות אמת, ומתקשים להתעלם מהודאות פגומות כשהנסיבות מצדיקות זאת.⁸
7. בתקופה האחרונה ניכרת נכונות הולכת וגוברת של בתי המשפט לפסול הודאות, הנמסרות בחקירות, בהן נפגעות זכויותיו היסודיות של החשוד – ובייחוד זכות ההיוועצות וזכות השתיקה (ראו למשל: עניין יששכרוב (בו בית המשפט קבע את דוקטרינת הפסלות הפסיקתית והבהיר כי פגיעה משמעותית באוטונומיית הרצון של החשוד תשלול מעמדה של הודאה כ"חופשית ומרצון"); ע"פ 1301/06 אלזם נ' מדינת ישראל (2009) (בו בית המשפט פסל הודאה וזיכה את הנאשם המנוח,

² <http://www.innocenceproject.org/understand/False-Confessions.php>; כן ראו: www.innocenceproject.org/understand. על הבעייתיות העמוקה שבהרשעת חשודים על סמך הודאות ראו גם: רע"פ 4142/04 מילשטיין נ' התובע הצבאי הראשי (2006), פסקאות 13-15 לחוות דעתו של השופט לוי (בדעת מיעוט, אך לא לעניין זה); דנ"פ 4342/97 אל עביד נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(1) 736 (1998) (דעת המיעוט של השופט דורנר); בועז סנג'רו "ההודאה כבסיס להרשעה – האומנם מלכת הראיות או שמה 'קיסרית הרשעות השווא' עלי משפט ד 245; בועז סנג'רו "השימוש בתחבולות ובמדובבים לשם גביית הודאות: הרהורים בעקבות ע"פ 1301/06 עזבון המנוח יוני אלזם ז"ל נ' מדינת ישראל" עלי משפט ט 399. כן ראו מסקנות דו"ח ועדת גולדברג משנת 1994 – דו"ח הוועדה לעניין הרשעה על סמך הודאה בלבד ולעניין העילות למשפט חוזר.

³ <http://www.stanfordlawreview.org/content/article/substance-false-confessions>; טיימס: http://www.nytimes.com/2010/09/14/us/14confess.html?_r=2. כן ראו כיסוי בניו יורק

⁴ חפותם הוכחה לאחר ש אנס סדרתי הודה במעשה, והודאתו אומתה בממצאי ד.נ.א. ראו: Saul M. Kassin, et al. "I'd Know - a False Confession if I Saw One": A Comparative Study of College Students and Police Investigators - <http://alturl.com/ffi8i> 211-212 (2005) *Law and Human Behavior* 29. ניתן לעיין במאמר ב-<http://alturl.com/ffi8i>

⁵ לתיאור המקרה ראו גם:

http://www.innocenceproject.org/Content/Six_Years_Later_The_Central_Park_Jogger_Case.php

⁶ ראו בין השאר: מ"ח 3032/99 ברנס נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(3) 354 (2002), ופרשת "כנופיית מע"צ".

⁷ וראו דוח הוועדה לעניין הרשעה על סמך הודאה בלבד ולעניין העילות למשפט חוזר (1994), עמ' 30-35.

⁸ לעיל, ה"ש 3, בייחוד בעמ' 212-213.

לאחר שנמצאו פגמים חמורים בהתנהלותם של מדובבים); ע"פ 9956/05 שי נ' מדינת ישראל (2006) (בו נפסלה הודעתו של חשוד לאחר שלא הוזהר כי זכותו להיוועץ עם עורך דין ולא הופסקה החקירה לאחר שביקש לממש זכות זו); ע"פ 5956/08 אל עוקה נ' מדינת ישראל (2011) (בו בית המשפט פסל הודאה בשל מניעת מפגש החשוד עם עורכת דינו, תוך השחרת שמה והפעלת לחצים עליו)). נכונות זו נסמכת אף היא, בין השאר, על ההבנה המשתרשת, כי העדר הקפדה על זכויות החשוד מגביר את הסכנה, הקיימת ממילא, למסירת הודאות שווא.

8. הכרה זו מתחילה לתת את אותותיה גם בפסיקת בתי המשפט בעניין קבילות הודאות שנגבו בחקירות ביטחוניות (ראו, למשל, ע"פ 1776/06 אל סיד נ' מדינת ישראל (2011)). באותו עניין, בית המשפט העליון בחן את קבילות הודאותיו של חשוד בעבירות טרור חמורות, אשר הוגדר כ"פצצה מתקתקת". מאחר שמדובר היה בערעור על פסק דין, שניתן לפני הלכת יששכרוב, בית המשפט נמנע מלדון בהשלכות ההלכה על קבילות הודאות החשוד בחקירת השב"כ, והעדיף להתעלם במסגרת הערעור מהודאות אלה. לעניין הודאות החשוד במשטרה, בית המשפט קבע אמנם כי "פסילת הודאה אחת אינה בהכרח גוררת פסילת הודאה אחרת" אולם הדגיש ש"יש להחיל מבחן של קשר סיבתי בין האמצעי הפסול שננקט בהודאה שנפסלה לבין ההודאה האחרת לגביה לא ננקט אמצעי פסול", ולבדוק עניינים כגון השפעת הפגם בחקירה על מצבו הנפשי של הנחקר ועל שיקוליו (פסקה 11 לפסק הדין). הקביעה, כי ניתן להבחין הבחנה מתקבלת על הדעת בין הודאות הנמסרות בחקירת שב"כ לבין הודאות הנמסרות במשטרה, איננה נקיה מספקות בלשון המעטה. אולם בכל מקרה ברי, כי ללא תיעוד חזותי של חקירת המשטרה, נשללת מבית המשפט כל אפשרות סבירה לעמוד על מצבו הנפשי של הנחקר או על השיקולים המנחים אותו.

הבטחת חקירה נאותה

9. מעבר להבטחת אמינות ההודאות, קיימת חשיבות מכרעת להבטחת חקירה נאותה ולמניעת שימוש באמצעי חקירה פסולים, גם ללא קשר לאמינות ההודאה וקבילותה, ותיעוד של חקירות מהווה אמצעי ראשון במעלה להבטחת מטרה זו. אנשים הנמצאים במעצר הינם האוכלוסייה העיקרית החשופה לסכנת יחס משפיל או בלתי אנושי, ואף להפעלת אלימות פיסית או נפשית העלולה לעלות לכדי עינויים.

10. דווקא בהקשר הביטחוני קיימת חשיבות מיוחדת לתיעוד מלא של החקירות. ראשית, בחקירות אלה – בהן הנחקר נתפס בדרך כלל כאויב – קיימת סכנה מוגברת לשימוש בעינויים ובאמצעי חקירה פסולים אחרים, העלולים לאיין את רצונו החופשי של החשוד (השוו: בג"צ 5100/94 הוועד הציבורי נגד עינויים נ' מדינת ישראל (1999), עניין אל סיד הנ"ל). אכן, כפי שעולה מדו"חות ארגוני זכויות אדם, החשש מפני שימוש באמצעי חקירה פסולים בחקירות ביטחוניות אינו חשש בעלמא.⁹ כפי שהבהירה ועדת האו"ם נגד עינויים בתגובתה מיוני 2009 לדו"ח התקופתי של מדינת ישראל על יישום האמנה נגד עינויים ונגד יחס ועונשים בלתי אנושיים או משפילים:

⁹ ראו, למשל, "בתכלית האיסור: עינוי עצורים פלסטינים והתעללות בהם על ידי כוחות הביטחון של ישראל" (בצלם, המוקד להגנת הפרט); ו"פצצות מתקתקות: עדויות של קורבנות עינויים בישראל" (הוועד הציבורי נגד עינויים):

http://www.btselem.org/Download/200705_Utterly_Forbidden_heb.pdf

אין הם מבוססים על מדגם סטטיסטי מייצג; אולם, הם מתארים מקרים רבים, בהם עצורים העידו על שימוש באמצעי חקירה פסולים וקשים נגדם, הכרוכים באלימות, איומים ולחץ נפשי.

"Video recording of interrogations is an important advance in protection of both the detainee and, for that matter, law enforcement personnel. Therefore, the State party should, as a matter of priority, extend the legal requirement of video recording of interviews of detainees accused of security offenses as a further means to prevent torture and ill-treatment."¹⁰

11. שנית, חשודים בעבירות ביטחון נחקרים פעמים רבות כשהם מנותקים לחלוטין מהעולם החיצון ומנועים להיפגש עם עורך דין למשך תקופה ממושכת. בנסיבות מסוימות ניתן אף לעכב את הבאתם בפני שופט ולהאריך את מעצרו בהעדרם.¹¹ אין צריך לומר, כי הסדרים אלה מגבירים עד מאד את הסכנה שייעשה שימוש באמצעי חקירה פסולים ואת החשש שיינתנו הודעות שווא, וכי דווקא בשל קיומם יש להקפיד ביתר שאת על הכלים המינימאליים, הדרושים כדי להבטיח פיקוח הולם – ולו בדיעבד – על החקירה.

12. יפים לעניין זה דברי המשנה לנשיאה ריבלין בבש"פ 8823/07 פלוני נ' מדינת ישראל (2010), המדגיש את המכלול המונע פיקוח מספק על חקירות בטחוניות, שהעדר תיעוד חזותי הינו חלק ממנו:

"המשמעות של מכלול ההוראות הנוגעות לשלבי החקירה הראשוניים של חשודים בעבירות ביטחון עלולה להיות איון האפשרות לקיים ביקורת אפקטיבית מינימאלית על שמירת זכויותיו של העצור במסגרת הליכי המעצר והחקירה. למעשה, הן שמות רטייה על עינו הפקוחה של בית המשפט – זו המבקשת לפרוץ מבעד לעיניה העצומות של אלת הצדק – וכך נפגם חלק בלתי נפרד וחיוני מחוקתיותו של מעצר לצורך חקירה" (פיסקה 31 לחוות דעתו).

13. לעניין התכלית הסיכולית המיוחדת, הקיימת בהקשר הביטחוני, מבהיר המשנה לנשיאה, כי אין בתכלית זו כדי להצדיק התעלמות מזכויות החשוד, כמי שנבדקת מעורבותו בפלילים:

"ענייננו הוא בחקירות של חשודים בפלילים. המסגרת שבה מתבקש מעצרו של החשוד – גם אם הוא חשוד בעבירות ביטחון – היא מסגרת פלילית. אמנם מדובר במטריה מיוחדת המציבה אתגרים מיוחדים אולם אין בכך כדי לשמוט את העובדה שהחשוד נחקר לגבי מעורבותו-של בעבירות ביטחון. במסגרת החקירה הוא עשוי להישאל שאלות הצופות פני פעילות טרור עתידית אך אין משמעות הדבר כי מדובר ב"מעצר סיכולי" בלבד שכן החקירה והמעצר נשענים על עילות הנוגעות למעורבותו בעבירות ביטחון. לעניין זה העצור הוא בגדר חשוד. יש לפיכך לשמור על זכויותיו כחשוד בפלילים" (פיסקה 25 לחוות דעתו).

14. תיעוד חקירות בטחוניות יכול לסייע עד מאוד אף בבירור תלונות על יחס לא נאות ועינויים בחקירות ביטחון, מאחר שהוא מהווה תיעוד אובייקטיבי יחיד אודות התנהלות החקירה ומשום כך יכול לאשש או להפריך טענות נחקרים בעניין זה. מתוך למעלה מ-600 תלונות על עינויים והתעללות בידי חוקרי שב"כ, שהוגשו ליועץ המשפטי לממשלה בעשור האחרון, לא נפתחה ולו חקירה פלילית אחת.¹² תיעוד הולם של חקירות אלה, ולו בשלב של גביית ההודאה במשטרה, היה

¹⁰ <http://www.unhcr.org/refworld/publisher,CAT,,4a85632b0,0.html>

¹¹ סעיף 35 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996; חוק סדר הדין הפלילי (עצור החשוד בעבירת ביטחון) (הוראת שעה), התשס"ו-2006.

¹² לעניין זה ראו בג"ץ 1265/11 הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה (2012).

יכול לתרום ליכולת היועמ"ש לקיים ביקורת כנדרש על התנהלותו. כך היה מתחזק גם אמון הציבור כולו ברשויות החקירה.

הצעה בלתי חוקתית הפוגעת בזכויות יסוד של העצור

15. מהטעמים המפורטים לעיל, הפטור מתיעוד פוגע באופן קשה בשורה ארוכה של זכויות יסוד חוקתיות של החשוד: בזכותו לכבוד, בזכותו לשלמות הגוף, בזכותו להליך הוגן, בזכותו לחירות, ואף בזכותו לשוויון. זאת, בניגוד לתנאי פיסקת ההגבלה שבחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. הוא אף סותר את חובותיה של מדינת ישראל על פי המשפט הבינלאומי, לרבות החובה לפעול למניעת עינויים ולשמור על כבודם של עצורים.¹³ **קשה לראות, כיצד אותה מערכת משפטית, אשר הניבה את הלכת יששכרוב ופסלה הודאות בעקבות פגיעות קלות יותר בזכויות החשוד, יכולה להשלים לאורך זמן עם הסדרים חוקיים, שמטרתם למנוע קיום פיקוח הולם על חקירות בעבירות חמורות כל כך.**

16. גם בהצ"ח זאת לא הונחה תשתית עובדתית ממשית לביסוס הנימוקים, המצדיקים על פי הטענה הימנעות גורפת מתיעוד חקירות ביטחוניות אף בשלב המשטרתי, ולא נעשה ניסיון מספק להתמודד עם ההשלכות ההרסניות, שעלולות להיות לאי התיעוד על זכויות החשוד. אין צריך לומר, שככל שהחשש הוא מגילוי מאוחר של תוכן הקלטות (כפי שאף עולה מדברי ההסבר) – הרי שקיימות דרכים אחרות למניעת פרסומן, שפגיעתן בזכויות החשוד פחותה. ההנחה המופיעה בהצעת החוק לפיה "תיעוד חזותי וקולי של חקירות ביטחוניות עשוי לסייע לאותם ארגונים להפיק לקחים באופן מיידי מהמתרחש בחקירה" הינה אם כן הנחה מוטעית.

17. בנוסף נבקש להזכיר, כי מספר ארגוני זכויות אדם ובהם מרכז עדאלה והאגודה לזכויות האזרח הגישו עתירה לבג"ץ נגד חוקתיות הוראת השעה הקבועה בסעיף 17 לחוק סדר הדין הפלילי (בג"ץ 5014/15 עדאלה נ' המשד לבטחון פנים).¹⁴ והודעת עדכון של הכנסת בנוגע להליכי החקירה אמורה להימסר בימים אלו ממש.

18. כידוע, חשיבות התיעוד החזותי של חקירות ביטחוניות הוכרה על ידי ועדת טירקל לבדיקת האירוע הימי מיום 31.5.2010¹⁵ אשר המליצה בחלק ב' של הדו"ח שלה, כי "יש לערוך תיעוד חזותי מלא של כל חקירות השב"כ, לפי כללים שיקבע היועץ המשפטי לממשלה בתיאום עם ראש השב"כ".¹⁶ מדו"ח הוועדה אף עולה כי המלצה זו נתמכה בידי ראש השב"כ דאז יובל דיסקין, אשר הציע לשקול זאת בחיוב, תוך שציין בעדותו כי "גם אם לא כולם תמיד אוהבים את זה אני חושב שזה יהיה נכון".¹⁷

19. לצערנו, צוות צ'חנובר שהוקם לצורך יישום ועדת טירקל, ובחן את הסוגיה נמנע מלקבל את ההמלצה החד משמעית ובמקום תיעוד חזותי מלא המליץ על חלופה שאינה מספקת פתרון אמיתי לבעיה באי התיעוד:

"הצוות ממליץ כי יותקנו מצלמות בכל חדרי החקירות של השב"כ, והן ישדרו בקביעות ובמעגל

¹³ ראו את האמנה נגד עינויים ונגד יחס ועונשים בלתי אנושיים או משפילים, וכן את סעיף 10 לאמנה בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות.

¹⁴ https://www.adalah.org/uploads/uploads/Audio_Video_2015_Nadeem.pdf

¹⁵ הוועדה הציבורית לבדיקת האירוע הימי מיום 31 במאי 2010, הבדיקה והחקירה בישראל של תלונות ועונות בדבר הפרות של דיני הלחימה על פי המשפט הבינלאומי (2013).

¹⁶ שם, עמ' 356.

¹⁷ שם, עמ' 346.

סגור את המתרחש בחדר החקירה "בזמן-אמת" לחדר בקרה. חדר זה יהיה ממוקם באחד ממתקני השב"כ שאין בו מתקן חקירות. חדר הבקרה יהיה נגיש וזמין לגורם מפקח מטעם משרד המשפטים בכל עת וללא התראה מוקדמת, ויאפשר צפייה בנעשה בכל אחד מחדרי החקירות שבהם מתנהלת חקירה באותו הזמן. הגורם המפקח יערוך תרשומת תמציתית על הדברים שראה, אך לא יישמר תיעוד מהצילומים. לחוקרים לא תהיה כל אינדיקציה מתי הגורם המפקח צופה בהם בחדר הבקרה. אם יסבור הגורם המפקח כי נעשה שימוש באמצעים פסולים במהלך החקירה, תהיה חובת דיווח מידית בנושא למבתי"ן. מתווה זה מקובל הן על ראש השב"כ והן על היועץ המשפטי לממשלה.¹⁸

20. מצלמות במעגל סגור המשדרות לחדר בקרה ריק, אשר מעת לעת יצפה בהם גורם מפקח, או שלא יצפה, כאשר התיעוד היחיד שישמר גם מהחקירות בהן תערך בקרה יהיה תרשומת תמציתית של הדברים שראה המפקח אינם בגדר תיעוד, וודאי שאינם מרפאים את הפגיעה החמורה בזכויותיהם של הנחקרים הנובעות מהיעדרו של תיעוד זה.

21. לאור כל האמור לעיל, ראוי היה לא רק לבטל את הפטור המוצע מתיעוד חזותי, אלא אף להפעיל את הסמכות הנתונה לשר לביטחון פנים לפי סעיף 16(ג) לחוק, להחיל את הוראותיו על השב"כ. המצב הנוכחי, בו חקירות ביטחוניות מתנהלות ב"חור שחור", ובו אין תיעוד אפילו של שלב גביית האימרה במשטרה, פוגע באופן עמוק בזכויות האדם ובשלטון החוק במדינת ישראל.

בכבוד רב,

נדים שחאדה, עו"ד

רוני פלי, עו"ד

דן יקיר, עו"ד
היועץ המשפטי

¹⁸ צוות לבחינה וליישום הדוח השני של הוועדה הציבורית לבדיקת האירוע הימי מיום 10.05.31 בנושא הבדיקה והחקירה בישראל של תלונות וטענות בדבר הפרות של דיני הלאימה על-פי המשפט הבין-לאומי, דוח צוות היישום (2015) ע' 31